

Rijksoverheid

IAO0529E1

Toerisme van en naar Nederland & COVID-19

Presentatie voor BWO toerisme

29/5/2020

Inhoud

- Ontwikkelingen toerisme NL in 3 stromen
- Huidig beleid & EASA-lijst
- Toerisme in de zomer: wat is er al besloten, welke vragen moeten worden beantwoord?
- Beheersen drukte binnen Nederland
- Nederlanders naar het buitenland
- Buitenlandse toeristen naar Nederland
- Wederkerigheid?
- Samenvatting: maatregelen toerisme in de zomer

Ontwikkelingen toerisme NL in 3 stromen

Urgentie

- In de routekaart is toerisme nog niet benoemd in fase 3 en 4. Bij uitblijven van maatregelen komen alle vormen van toerisme weer op gang.
- Er bestaat een grote wens tot perspectief: men wil weten of een vakantie geboekt kan worden, belangrijk voor welzijn. 4 juli begint schoolvakantie in het noorden van Nederland.
- Er zijn zorgen bij gemeenten (m.n. Amsterdam) over effect toeristenstroom op OV en Openbare Ruimte.
- Een internationaal gecoördineerde aanpak is het effectiefst, maar vergt tijd.

	Nederland naar buitenland	Buitenland naar Nederland	Binnen Nederland
Cijfers	Circa 85% van de Nederlanders gaat in een normaal jaar op vakantie waarvan 75% naar het buitenland. Grofweg de helft hiervan reist met het vliegtuig.	In 2018 verbleven bijna 19 mln buitenlandse gasten (47 mln nachten) in logies accommodaties in Nederland. In Amsterdam verbleven ruim 9,7 mln verblijfsbezoekers (grotendeel buitenlands) en 4,2 mln internationale dagtoeristen.	Nederlanders gingen in 2018 18,1 mln keer op vakantie in eigen land (102 mln overnachtingen).
Beleid	BZ geeft nu code oranje (alleen noodzakelijke reizen) voor de hele wereld af. Landen als Griekenland en Portugal willen begin juni toerisme weer op gaan starten. Aanbieders als Transavia, Easyjet en Corendon willen hier op inspelen.	In het buitenland wordt reizen naar Nederland nu afgeraden tot en met 15 juni. Er is een inreisverbod voor reizigers van buiten Schengen/EU/VK. Binnen EU en met grensregio's vindt er coördinatie plaats.	Huidig beleid is ontmoedigen van bovenregionaal toerisme om drukpunten te voorkomen in openbare ruimte en OV. De uitdagingen nemen toe met het verloop van de routekaart.

Huidige beleid & EASA-lijst

Inreisverbod non-EU en thuisquarantaine voor vliegverkeer vanuit hoog-risico-gebieden in EU

- Tot 15 juni geldt in Nederland een inreisverbod voor niet-Schengen/EU/VK burgers.
- Aan reizigers vanaf luchthavens in hoog-risico gebieden (dus ook binnen Schengen/EU/VK) geeft Nederland een dringend advies tot 14 dagen thuisquarantaine. Hiervoor hanteert Nederland de EASA-lijst.
- De EASA-lijst is gebaseerd op informatie van de WHO en de ECDC. Het oorspronkelijke doel waarmee de EASA-lijst is opgesteld is om aan te geven vanuit welke landen vliegtuigen gereinigd moeten worden. Op de lijst staan veel vluchthavens in Europa als hoog-risico (vrijwel alle luchthavens in het VK, net zoals vrijwel alle luchthavens in Nederland). De EASA-lijst is niet wereldwijd dekkend.¹
- Conform aanwijzing aan de veiligheidsregio's wordt steekproefsgewijs op luchthavens gecontroleerd of reizigers hebben begrepen dat ze twee weken in thuisquarantaine moeten indien ze uit een hoog-risicogebied komen.

1. Zie bijlage voor de huidige EASA-lijst.

Toerisme in de zomer: wat is er al besloten, welke vragen moeten worden beantwoord?

Al besloten

1. **Binnenlands toerisme is mogelijk.** Daarbij blijven de huidige maatregelen gelden: houdt 1,5 meter afstand, vermijdt drukte, DV alleen voor noodzakelijke reizen, etc.
2. **Toerisme naar buitenland kan alleen als dat geen onnodige risico's op het gebied van volksgezondheid oplevert.** Hiervoor moet gekeken worden of er per land/gebied een inschatting gemaakt kan worden van de risico's. En uiteraard moet het andere land ons ook willen ontvangen.
3. **Oproep: indien mogelijk, plan vakantie buiten de schoolvakanties.**

Welke vragen moeten worden beantwoord?

1. **Welke maatregelen moeten er voor beheersen in drukte binnenland worden getroffen?** Openbare ruimte en DV zijn nu al schaars, en deze schaarste zal in de zomer toenemen bij toeristische hotspots. (Sheet 6)
2. **Nederlanders naar buitenland:** hoe komen we tot een lijst om te bepalen waarheen Nederlanders kunnen reizen zonder onnodig risico op verspreiding van het virus? Wat doen we als een Nederlander terugkeert uit een risico-gebied? (Sheet 7+ 8)
3. **Buitenlanders naar Nederland:** hoe bepalen we uit welke landen naar Nederland mag worden gereisd? Hoe verhoudt dat zich tot de schaarse openbare ruimte en DV? Is wederkerigheid een optie voor inkomende toeristen? (Sheet 9 + 10)

Beheersen drukte binnen Nederland

Drukke in binnenland is nu al een issue, in de zomer neemt schaarste toe rond toeristische locaties

Of internationaal toerisme wordt toegestaan of niet: de drukte zal bij toeristische plekken toenemen, hetzij door binnenlands toerisme, hetzij door buitenlands toerisme. Daarom moet een aantal maatregelen hoe dan ook worden ingesteld, aanvullend op de huidige maatregelen en die in de routekaart. Ook moeten sommige bestaande maatregelen worden geïntensiveerd.

Intensiveringen en aanvullende maatregelen

Onafhankelijk van het toestaan van inreizen buitenlandse toeristen

1. Geïntensiveerde crowd control op drukke punten (max aantal personen per hotspot) in overleg met veiligheidsregio's en gemeenten.
2. Geïntensiveerde spreiding van bezoekers met openingstijden, reserveringen en maximaal toegestane aantal bezoekers bij recreatieve gelegenheden.

Onderzoeken in samenhang met inreizen buitenlandse toerisme

1. Versterkte afspraken en regulier overleg met buurlanden, samen met veiligheidsregio's die grenzen aan België en Duitsland.
2. In overleg met gemeenten en veiligheidsregio's: beperken aantal beschikbare accommodaties toeristische hotspots (bijvoorbeeld centrum Amsterdam).
3. Triage bij binnenkomst: op het vliegveld, in hotels en andere toeristische locaties vragen naar eventuele klachten.
4. Ontlasten mobiliteitssysteem rond Schiphol (bijv. inzetten van touringcars)

COVID-19 in reisadviezen voor Nederlanders naar het buitenland

Deel I: eerst onderzoeken mogelijkheden binnen Europa

Eerst onderzoeken of heropenen kan binnen EU – dus pleiten voor verlenging inreisverbod

- Om te kunnen bepalen of een land vanuit oogpunt van volksgezondheid net zo veilig is als Nederland, moet gekeken worden naar het epidemiologisch beeld en de Corona-maatregelen die een land heeft getroffen. Hiervoor zijn constante, actuele en betrouwbare gegevens nodig. Het verkrijgen van deze gegevens is hoe dan ook ingewikkeld, maar eenvoudiger voor landen binnen de EU dan erbuiten.
- Met het oog op het beheersen van de risico's ligt het daarom voor de hand om eerst te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor inkomend en uitgaand toerisme in EU (evt. inclusief Schengen en VK – nb, dit is exclusief Turkije). Tegelijkertijd verloopt het inreisverbod van buiten Schengen/EU/VK per 15 juni. Daarom kan in Europa gepleit worden voor een verlenging van het inreisverbod.
- Het vraagstuk van reizen naar CAS- en BES-eilanden vanuit Nederland wordt apart onderzocht.

Oordeel of men vanuit oogpunt COVID-19 veilig naar een land kan reizen moet landen in reisadvies BZ

- Zodra is vastgesteld waarheen men veilig kan reizen (zie volgende sheet voor opties hoe dit te bepalen) kan BZ dit verwerken in het reisadvies. Nb: in het BZ-reisadvies worden ook andere zaken verwerkt, zoals oorlogsdreiging. Een land of gebied kan dus op 'oranje' (niet-noodzakelijke reizen worden verboden) terwijl het vanuit oogpunt van COVID-19 geen risicoland is.
- Alle terugkomende reizigers krijgen boodschap: wees extra alert op klachten, en laat je testen indien je klachten hebt.
- Reizigers die toch naar een land gaan dat niet als veilig is aangemerkt, worden bij terugkomst dringend geadviseerd tot twee weken thuisquarantaine. De mogelijkheden tot handhaving van thuisquarantaine zijn zeer beperkt, maar naar verwachting schrikt de aankondiging van deze maatregel reizigers af.
- Belangrijk aandachtspunt daarbij is de frequentie van aanpassing van de adviezen en gevolgen voor Nederlanders die in een buitenland zitten waarvan het reisadvies wordt gewijzigd. Grootschalige repatriaties moeten indien mogelijk worden voorkomen.

COVID-19 in reisadviezen voor Nederlanders naar het buitenland

Deel 2: opties bepalen naar welke landen gereisd kan worden

Vaststellen waarheen vanuit COVID-19 oogpunt veilig gereisd kan worden

- Toerisme naar buitenland kan alleen als dat geen onnodige risico's op het gebied van veiligheid oplevert. Vraag is: hoe kan tot een lijst van gebieden/landen (al dan niet binnen de EU) waar het risico op besmetting vergelijkbaar of beter is dan in Nederland worden gekomen?
- Hiervoor zijn verschillende opties. Daarbij heeft aansluiten bij een internationaal vastgestelde lijst of methode de voorkeur. Voor al deze opties is het onzeker hoe snel ze gerealiseerd kunnen worden. Daarom moeten alle opties nu parallel worden onderzocht.

Opties tot vaststellen lijst landen/gebieden waarheen gereisd kan worden (in volgorde van voorkeur)

1. Aansluiting bij een Europees vastgestelde lijst of op een Europese kader. In Duitsland wordt het voorstel door het kabinet besproken om een lijst door de Europese Commissie te laten vaststellen van landen waar de COVID-19 risico's beperkt zijn. Dit kan eventueel voortbouwen op de EASA-lijst (die op dit moment alleen voor vliegverkeer geldt), indien er voldoende verbeteringen en uitbreidingen van de lijst kunnen plaatsvinden.
2. Lijst samen met internationale partners. Het is ook mogelijk om met andere landen gezamenlijk tot een lijst te komen - bijvoorbeeld Duitsland.
3. Zelf nationaal een lijst vaststellen. Indien er geen aansluiting gevonden kan worden bij een internationale lijst, moet er nationaal een lijst worden opgesteld. Het RIVM komt met een ambtelijk advies ten aanzien van de gezondheidsparameters die bij het opstellen van de lijst meegewogen moeten worden. Daarnaast moet ook informatie over het beleid in de betreffende landen worden betrokken – bijvoorbeeld, zijn er maatregelen om ervoor te zorgen dat voldoende afstand wordt gehouden?

Buitenlandse toeristen in Nederland

Schaarse ruimte voor buitenlanders in Nederland?

- Binnenkomende toeristen verhogen de druk op de schaarse openbare ruimte en mobiliteit in Nederland. Er is dan ook een samenhang tussen de routekaart deze zomer (met name de stap per 1 juli, besluitvorming 24 juni) en een besluit over binnenkomende toeristen. Het is lastig uitlegbaar als sectoren niet open mogen per 1 juli, maar toeristen wel in grote getale naar Nederland komen.
- Daar staat tegenover dat als de routekaartstap van 1 juli (deels) niet gezet kan worden, dit waarschijnlijk is vanwege een verslechterde gezondheidssituatie. Die zal buitenlandse toeristen (via de reisadviezen in landen van afkomst) er waarschijnlijk ook van weerhouden naar Nederland te komen. Ook kunnen er mitigerende maatregelen getroffen worden om drukte in Nederland te verminderen (zie slide 6).

Wie mag naar Nederland reizen?

- Om te bepalen uit welke gebieden/landen toeristen naar Nederland kunnen komen, kan worden aangesloten bij de systematiek om te bepalen waarheen Nederlanders kunnen reizen (zie vorige sheet). Dus: als het COVID-19-risico vergelijkbaar met of beter is dan in Nederland, mogen er toeristen uit dat land/gebied naar Nederland komen.
- Afwijken ten opzichte van de lijst waarheen Nederlanders veilig kunnen reizen is moeilijk uitlegbaar, aangezien dezelfde afweging gebaseerd op de risico's ten aanzien van de verspreiding van het virus eraan ten grondslag liggen (voor wederkerigheid, zie volgende sheet).

Geïntensiveerde communicatie over Nederlands beleid richting binnenkomende toeristen nodig

- Aangezien er beperkte mogelijkheden zijn tot het handhaven van het dwingend advies tot thuisquarantaine, zal een belangrijk deel van het mitigerende effect van deze maatregel moeten komen van communicatie naar (potentiële) buitenlandse toeristen. Dit moet zowel gebeuren aan de grens, als in andere landen (vóórdat men op het vliegtuig of in de auto stapt naar Nederland).
- Er moet aan de grens en binnen Nederland veel gecommuniceerd worden over Nederlandse maatregelen, aangezien deze niet uniform zijn over verschillende landen.

Wederkerigheid?

Vraag: kan wederkerigheid de basis zijn voor het voorschrijven van maatregelen aan binnenkomende toeristen?

Bijvoorbeeld: is het mogelijk om twee weken thuisquarantaine op te leggen aan alle reizigers uit het VK, aangezien het VK dit ook vraagt van inkomende reizigers?

Antwoord: maatregelen ten aanzien van reisadviezen en -voorschriften moeten gebaseerd zijn op gezondheidsrisico's, niet op wederkerigheid.

- Inschatting BZ is dat differentiatie in wettelijke maatregelen tussen inkomende toeristen puur op grond van wederkerigheid in strijd is met EU-recht.
- Daarnaast heeft wederkerigheid als belangrijk nadeel dat de communicatie over waarheen en waarvandaan gereisd mag worden niet meer in alle gevallen aansluit bij de lijst met landen met een COVID-19-risico dat hoger ligt dan in Nederland.
- BZ geeft aan dat reisadviezen worden opgesteld op basis van objectieve inschattingen over onder andere veiligheid en gezondheid in die landen. Reisadviezen zijn géén politiek instrument en niet bedoeld voor bilaterale afspraken of economische politiek. Willen wegblijven van 'tit for tat' tussen landen.

Samenvattend: maatregelen toerisme in de zomer

Risicoprofiel land	1. Epidemiologisch beeld ander land vergelijkbaar met of beter dan Nederland	2. Epidemiologisch beeld ander land slechter dan Nederland
Communicatie naar Nlse toeristen	Ga verstandig op vakantie naar dit land, houd u aan lokale maatregelen en handel in geest van de Nederlandse maatregelen (houd afstand, vermijd drukte, etc). Indien u klachten ontwikkelt, laat u testen voor terugkomst. Vermijd drukke locaties.	Ga hier alleen heen voor strikt noodzakelijke reizen. Bij terugkomst moet u twee weken in thuisquarantaine. Je bent mogelijk in het betreffende buitenland niet verzekerd met als risico hoge (zorg)kosten.
Communicatie naar buitenlandse toeristen	U bent welkom in Nederland, mits u gezond bent en zich aan de maatregelen houdt.	U bent in Nederland alleen welkom voor een strikt noodzakelijke reis en moet eerst twee weken in zelfquarantaine gaan.
Reisadvies BZ	Groen/geel (of oranje/rood, indien op basis van een ander risico dan COVID-19 de situatie in het land dusdanig is dat niet-noodzakelijke reizen worden afgeraden). Nog onderzoeken: hoe dit samenhangt met verzekering.	Oranje (of rood, indien op basis van een ander risico dan COVID-19 de situatie in het land dusdanig is dat alle reizen worden ontraden)
Vragen/voorwaarden binnenkomst NL	Triage: reiziger zelf geeft bij boekingen en/of binnenkomst een verklaring af geen klachten te hebben cq. thuis te blijven bij klachten.	Dringend advies tot zelfquarantaine van twee weken voor zowel inkomende toeristen als terugkerende Nederlanders.